

ტესტი დაწყებითი საფეხურის მასწავლებელთათვის ქართული ენა დალიტერატურა

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ტესტი ორი ნაწილისგან შედგება - პროფესიული ცოდნა და აკადემიური უნარები - და 32 დავალებას შეიცავს.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 65.

ტესტში წარმოდგენილი დავალებები, ფორმატის თვალსაზრისით სხვადასხვაგვარია. ყურადღებით წაიკითხეთ თითოეული დავალების ინსტრუქცია, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აიჩიეთ ან დაწერეთ პასუხი.

გაითვალისწინეთ:

- თუ სწორ პასუხთან ერთად არასწორ პასუხსაც მიუთითებთ, ქულას ვერ მოიპოვებთ.
- თუ პასუხის გაცემისას დაარღვევთ თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმებს, დაგაკლდებათ ქულა.

ტესტზე სამუშაოდ გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

პროფესიული ცოდნა

[1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [17](#) [18](#) [19](#) [20](#) [21](#) [22](#) [23](#) [24](#) [25](#) [26](#) [27](#) [28](#) [29](#) [30](#) [31](#) [32](#)

1. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი პიროვნებაა დაკავშირებული საქართველოში წიგნის ბეჭდურ გამოცემასთან?

- (ა) გიორგი ათონელი
- (ბ) ანთიმოზ ივერიელი
- (გ) ანტონ პირველი
- (დ) იოანე პეტრიწი

2. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ ზედსართავს არ მოეპოვება ხარისხის სამივე ფორმა?

(ა) მწარე

(ბ) ტკბილი

(გ) ლურჯი

(დ) მშვენიერი

3. მოცემულია რამდენიმე სიტყვა:

1. გაერო
2. ეუთო
3. იუნესკო
4. ნატო

რა ეწოდება ასეთ სიტყვებს?

- (ა) კომპოზიტი
- (ბ) ბარბარიზმი
- (გ) აბრევიატურა
- (დ) ნეოლოგიზმი

4. ქვემოთ მოცემულთაგან რომელია მარტივი გავრცობილი წინადადება?

- (ა) ვერხვი მუხას გადახვევს მკლავებს.
- (ბ) ციყვი ფულუროში შეძვრა.
- (გ) ირემმა ირემს ბალახი გაუწოდა.
- (დ) ყაყაჩოს ყანა დაუმშვენებია.

5. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებაში/წინადადებებშია სასვენი ნიშნები არასწორად დასმული?

1. ეს მოსაზრება ცხადია, მიუღებელი აღმოჩნდა საზოგადოებისთვის.
2. ცულს, რომ გვცემენ, ჩვენ ვკვნესით და თქვენ კი, კაცნი, ამას „რაკუნს“ ეძახით.
3. საუკეთესო მასპინძლობა გაგვიწია ნინოს ბებიაშ, მარიაშმა, კეთილშობილმა და დარბაისელმა ქალმა.

- (ა) მხოლოდ პირველში
- (ბ) მხოლოდ პირველსა და მეორეში
- (გ) მხოლოდ მეორეში
- (დ) მხოლოდ მეორესა და მესამეში

6. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომლის სწავლებისას გამოგვადგებოდა ნიმუში – აფერადებს – იფერადებს – უფერადებს?

- (ა) ზმნის პირის
- (ბ) ზმნის გვარის
- (გ) ზმნის ქცევის
- (დ) ზმნის კონტაქტის

7. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის ნაწილაკდართული სიტყვა:

(ა) ჩემებრ

(ბ) ცოტალა

(გ) იმგვარივე

(დ) ხუთიოდე

8. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მეტათეზისის ნიმუში?

- (ა) გრებს – გრიხა
- (ბ) ერთგული – ერდგული
- (გ) ლბილი – რბილი
- (დ) ნერვი – ნევროლოგია

9. ამოწერეთ, მოცემულ წინადადებაში რომელია: I. პირდაპირი დამატება; II. ირიბი დამატება; III. უბრალო დამატება.

ვანომ ალპინისტებს ჯობით ფრთხილად მიაწოდა სავსე მათარა.

- I. პირდაპირი დამატება _____
II. ირიბი დამატება _____
III. უბრალო დამატება _____

(მაქსიმალური ქულა 1)

10. ქვემოთ მოცემულ წინადადებებში გვხვდება სიტყვები ნართანიანი მრავლობითი რიცხვის ფორმით. ამოიწერეთ ის სიტყვა, რომელიც მიცემით ბრუნვაში დგას და მიუთითეთ მოსწავლეებს ამოცნობის გზა.

1. ყვავილთ დაიწყეს შრიალი.
2. არაბთა ბატონობამ ქვეყანა დაასუსტა.
3. თანამოძმეთ გაუჭირდათ მეგობრის მიტოვება.
4. ციხეთა ისტორიას პაპა მიყვებოდა.

(მაქსიმალური ქულა 1)

11. ქვემოთ მოცემულ სიტყვებს შეურჩიეთ ქართული შესატყვისები:

- I. კონსულტანტი _____
- II. ასისტენტი _____
- II. გიდი _____

(მაქსიმალური ქულა 1)

12. გამოტოვებულ ადგილას ჩასვით შესაბამისი სიტყვა ფრჩხილებში მოცემული წყვილიდან და ეს სიტყვა გადაწერეთ პასუხების ფურცელზე. (მაქსიმალური ქულა 1)

- I. მასწავლებელს კარგად ჰქონდა _____ , თუ რა პასუხისმგებლობა ეკისრებოდა ბავშვების წინაშე.
(გაცნობიერებული – გათვითცნობიერებული)
- II. ბანკის თანამშრომლებმა თავიანთი _____ წაუყენეს მენეჯერს.
(მოთხოვნილებები – მოთხოვნები)
- III. სამეცნიერო სტატიაში მას ბევრი ახალი _____ შეხვდა.
(მცნება – ცნება)
- IV. მოვლენის მისეული _____ არ შეესაბამებოდა საზოგადოებაში დამკვიდრებულ შეხედულებას.
(აღქმა – აღთქმა)

13. ქვემოთ მოცემულ წინადადებებში ხაზგასმულ სიტყვებს მოუძებნეთ შინაარსობრივად შესატყვისი ფრაზეოლოგიზმები. მაგ., გიორგი მეზობელს დაეხმარა – გიორგიმ მეზობელს ხელი გაუძართა.

(მაქსიმალური ქულა 2)

13.1. გიორგიმ ახალი ამბავი მოისმინა და განცვიფრდა.

13.2. გიორგი ახალმა ამბავმა შეაძრწუნა.

14. დაადგინეთ შესაბამისობა ჩამოთვლილ კავშირებსა და მათს ტიპებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში კავშირის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ კავშირის შესაბამისი ტიპის ნომერი (გაითვალისწინეთ, შესაძლებელია პასუხის გამეორება). (მაქსიმალური ქულა 1)

(ა) და	1. მაცალკევებელი
(ბ) ხან	2. მაპირისპირებელი
(გ) თუმცა	3. მაჯგუფებელი
(დ) ანუ	4. მაიგივებელი
(ე) ან	

ა	ბ	გ	დ	ე

15. აღმოაჩინეთ გრამატიკული შეცდომები მოცემულ წინადადებებში, მიუთითეთ სწორი ფორმები, პასუხი დაასაბუთეთ. თითოეული შეცდომის გასწორება და შესაბამისი დასაბუთება ფასდება 2 ქულით. სწორად დაწერილი თითოეული სიტყვის მცდარი ფორმით შეცვლის შემთხვევაში დაგაკლდებათ 1 ქულა.

1. ქართულმა ეკლესიამ ვახტანგ გორგასალი წმინდანად შერაცხა.
2. ბრძოლის წინ ვახტანგ მეფეს მხლებლებმა ისრები ჩაუდეს კაპარჭში.
3. თბილისის დაარსება ვახტანგ გორგასლის სახელთან არის დაკავშირებული.
4. ვახტანგ გორგასალი მამა-შვილური სიყვარულით ექცეოდა ქართველ მეომრებს.
5. იგი ლომისავით განრისხებული შევარდებოდა ხოლმე ბრძოლაში და შიშის ზარს ცემდა მტერს.
6. ვახტანგ მეფისათვის გორგასალი იმიტომ შეურქმევიათ, რომ მას მუზარადზე მგელი ჰქონია გამოსახული.

16. წაკითხეთ ერთი სტროფი გალაკტიონ ტაბიძის ლექსიდან „მშობლიური ეფემერა“:
„შეხავსებია კლდეები კლდეებს,
იქ ვიღაც კვნესის დიდი ხანია.
„ამირანია?“– მივმართავ ტყეებს,
და ტყე გუგუნებს: ამირანია!...“

16.1. ლექსში ხაზგასმული ტაეპი მიგვანიშნებს კლდეების:

- (ა) სიმწვანეზე
- (ბ) ზღაპრულობაზე
- (გ) სიძველეზე
- (დ) სიდიდეზე

16.2. ამირანის შესახებ ლექსის წაკითხვისას შეიძლება გავავლოთ პარალელი:

- (ა) ჰერაკლესთან, რადგან, ამირანის მსგავსად, მისი სახელიც ცნობილ 12 გმირობას უკავშირდება.
- (ბ) ოდისევსთან, რადგან, ამირანის მსგავსად, საკუთარ კუნძულზე დასაბრუნებლად მასაც ბევრი ფათერაკი გადახდა.
- (გ) პრომეთესთან, რადგან, ამირანის მსგავსად, ისიც ღმერთის ურჩობისთვის დაისაჯა.
- (დ) აქილევსთან, რადგან, ამირანის მსგავსად, მტერმა მის დასამარცხებლადაც „სუსტი წერტილი“ გამოიყენა.

17. „ზოგადი გაგებით, ლეგენდის საფუძველი სინამდვილეა, მაგრამ ეს სინამდვილე ფანტასტიკურ საბურველშია გახვეული. ამის გამო მას ისტორიული წყაროს ღირებულება არ გააჩნია. მართალია, ზოგიერთი ლეგენდა კონკრეტული ფაქტის შესახებ მოგვითხრობს, მაგრამ მაშინაც კი ისტორიული სინამდვილე ფოლკლორის პრიზმაშია გატარებული, არაპირდაპირი გზითაა გადმოცემული და მაინც განსხვავდება ნამდვილად მომხდარი ამბისაგან.“

ქვემოთ მოცემულთაგან რომელი მსჯელობაა მართებული ამ ტექსტის მიხედვით?

- (ა) ლეგენდაში მოთხრობილი ამბის სინამდვილეს მისი ფოლკლორული ინტერპრეტაცია განაპირობებს.
- (ბ) ლეგენდა უტყუარ ფაქტებზეა აგებული, შესაბამისად, გარკვეულწილად, შეიძლება ჰქონდეს ისტორიული წყაროს ღირებულება.
- (გ) ლეგენდას ვერ ექნება ფაქტობრივი სიზუსტის პრეტენზია, რადგან მასში ასახული სინამდვილე ერთგვარი ინტერპრეტაციითაა შემოთავაზებული.
- (დ) ლეგენდის ინტერპრეტაციისათვის უმნიშვნელოა მასსა და ისტორიულ სინამდვილეს შორის კავშირების დაძებნა, ვინაიდან შეუძლებელია, ლეგენდის საფუძველი სინამდვილე იყოს.

18. დაადგინეთ შესაბამისობა ქართულ საბავშვო ლიტერატურულ ნაწარმოებებსა და მათს ავტორებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაწარმოების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ ავტორის შესაბამისი ნომერი (გაითვალისწინეთ, რომ ერთი პასუხი ზედმეტია).

(ა) „სალამურა“	1. გივი ჭიჭინაძე
(ბ) „დაჩის ზღაპრები“	2. ნიკო ლომოური
(გ) „ქაჯანა“	3. არჩილ სულაკაური
(დ) „თინას ლეკური“	4. რევაზ ინანიშვილი
(ე) „დათუნია დრუნჩა“	5. ოტია იოსელიანი
	6. ეკატერინე გაბაშვილი

ა	ბ	გ	დ	ე

19. დაადგინეთ შესაბამისობა მხატვრულ ნაწარმოებთა პერსონაჟებსა და მათს ატრიბუტებს შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ატრიბუტების აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ პერსონაჟების შესაბამისი ნომერი (გაითვალისწინეთ, ორი შესაძლო პასუხი ზედმეტია).

(ა)

(ბ)

(გ)

(დ)

1. რობინ ჰუდი
2. შერლოკ ჰოლმსი
3. კარლსონი
4. ბურატინო
5. ბარონი მიუნჰაუზენი
6. მერი პოპინსი

ა	ბ	გ	დ

20. დაადგინეთ შესაბამისობა გამოთქმებსა და მათს შესაძლო წარმომავლობას შორის. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში გამოთქმის აღმნიშვნელ ასოს მიუწერეთ წარმომავლობის შესაბამისი ნომერი (შესაძლებელია პასუხის გამეორება).

(ა) აკრძალული ხილი	1. ლიტერატურული
(ბ) განხეთქილების ვაშლი	2. მითოლოგიური
(გ) რუბიკონის გადალახვა	3. ისტორიული
(დ) ის მაინც ბრუნავს!	4. ბიბლიური
(ე) შეჩერდი, წამო!	

ა	ბ	გ	დ	ე

21. განმარტეთ აფორიზმი:

„რა ვარდმან მისი ყვავილი გაახმოს, დაამქნაროსა, იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბაღნაროსა“.

(მაქსიმალური ქულა 2)

22. პერსონაჟის მხატვრული სახის შექმნის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ხერხია მხატვრული დეტალის გამოყენება. ქვემოთ ჩამოთვლილია მხატვრული დეტალის სახეები. მიუწერეთ თითოეულს შესაბამისი მაგალითი ლიტერატურული ნაწარმოებიდან / ნაწარმოებებიდან (მიუთითეთ ნაწარმოების სათაური).

(მაქსიმალური ქულა 2)

მეტყველების დეტალი

პორტრეტული დეტალი

23. წაიკითხეთ ვაჟა-ფშაველას მოთხრობა და ნაწყვეტები ირაკლი შავგულიძის სტატიიდან. შეასრულეთ ქვემოთ მოცემული დავალებები:

მგელი (მოთხრობის ადაპტირებული ვერსია)

ფრიად დაღონებული იყო. ყველასაგან მოძულეებული და ყველასაგან შეჩვენებული დღესაც დაღონებული იწვა უდაბურს ტყეში. ორივე ტოტი წინ გაეწოდა. მგელი ცის სივრცეს გასცქეროდა. რას ფიქრობდა ეს ბეჩავი ცხოველი?

დღეს მგელი სრულიად სხვა რასმე ფიქრობდა და ღმერთს ემუდარებოდა: „ღმერთო, რად გამაჩინე მგლად?! რადა ვძულვარ ყველას? რად მომეცი ბუნება მგლისა? რატომ არა ვარ შველი ან ირემი, თუნდ ბეჩავი კურდღელი? ჩემი ბუნება სულ სხვაა, ეშმაკი მიზის გულში და მიჩანგებს: „გააფუჭე, წაახდინე!.. აგებული დაშალე, ცოცხალი მოკალ!.. ნუ დაჰზოგავ ნურავის!“ – აი, ჩემი ნდომა, ჩემი წადილი, ჩემი ბუნება... ჩვენი ყველა სულდგმულს ეშინიან და ყველა გვემტერება. მე მგლობამ უბედურების მეტი არაფერი მომიტანა... იქ რა უნდა, რა ესაქმება ბედნიერებას, საცა ქენჯნა და მხილებაა სინდისისა?!. რა მქვიან მე? – მგელი. უვარგისს, უმსგავსს სახელს ვატარებ. ნუთუ ამისთანა სიცოცხლე სიცოცხლეა?!. არა, ეს მკვდარი სიცოცხლეა. მირჩიეთ, რითი ვუშველო ჩემს თავს? საით, როგორ დავაღწიო თავი ამ მგლურს ბუნებას, ამ წყეულს, ამ შეჩვენებულ წადილთა და გრძნობა-მისწრაფებათა ხროვას?..

ექვ! – სთქვა მან და მწარედ კბილები დააკრაჭუნა.

დავალებებზე გადასვლა:

[23.1](#) [23.2](#) [23.3](#) [23.4](#) [23.5](#)

მდინარე, ქვევით ხევში ლოდებზე მომდინარეც, ტკეპნით მიაქანებდა ტალღებს, თითქოს მიმხვდარიყო და თანაუგრძნობდა მგლის გულის ტკივილს – „უყურე, მგელს,“ – ამბობდა იგი, – „ვინ მგელი, ვინ ეგ სიტყვები?“

არა სტყუის! – დაიჩხავლა ჩხიკვმა, – გულწრფელად ამბობს.

არა სტყუის! – დაიბუტბუტა კლდემ, მგლის თავზე შავად დაყუდებულმა.

მართალია, მართალი, არა სტყუის! – დაიგრიალა ტყემ და მიშოლტ-მოშოლტა თავისი ფოთლიანი ტოტები.

განა, აქაოდა მგელიაო, სიმართლეს არ იტყვის, არაფერი დაეჯერება? – დააკაკუნა კოდალამ.

მგელი ხმას არ იღებდა... გარინდებული იყო.

ვაჰ!. მე რომ... მე რომ ის... ვიყო? – ბუტბუტებდა და თან დასთვლიდა. დასთვლიდა და რა მოესიზმრა? ირმად ქცეულიყო, მშვენიერი ტანისა, ბოჯოჯლი რქებით შემოსილი, ყელმოღერებული სხვა ირმებთან ერთად დანავარდობდა ტყეში. მძინარს გრიალი, ხმელი ფოთლების შრიალი და ლაწა-ლუწი შეესმა. ფეხზე წამოდგა... მის პირდაპირ დამფრთხალი ირმები გარბოდნენ. მგელი თვალს ვერ აშორებდა, ირმებს თან გაჰყვა მისი თვალები. მონადირემ, რომელიც ირმებს მისდევდა, მგელს თვალი შეასწრო, გამოუმიზნა თოფი. თოფი გავარდა... და მგელიც წაიქცა...

ამ შემთხვევამ ყველა გააოცა.

საწყალი, საწყალი მგელი! – დუდუნებდა მდინარე. ტყე არაფერს ამბობდა, თავი დაბლა დაელო და ღრმა, საიდუმლო ფიქრებში იყო გართული.

ნაწყვეტები სტატიიდან

მგლისა და ადამიანის სოციალურ სტრუქტურაში, ქცევასა და ცხოვრების ნირში ბევრი რამ არის საერთო. მგელიც და ადრეული ადამიანიც, შესაძლოა სხვადასხვა დროს და გეოგრაფიულად სხვადასხვა ადგილას ერთი პრობლემის წინაშე დადგნენ: როგორ ენადირათ დიდი ზომის მსხვერპლზე. ამ პრობლემას ევოლუციამ ორივე სახეობაში პრაქტიკულად ერთი და იგივე გადაწყვეტა მოუძებნა. ეს იყო ჯგუფური ნადირობა... თანაც ზედმიწევნით ორგანიზებული და მოწესრიგებული. ჯგუფს ჰყავს ლიდერი, რომელსაც ჯგუფის სხვა წევრები ემორჩილებიან; თითოეულ წევრს აქვს თავისი ფუნქცია და პასუხისმგებლობა ნადირობის დროს. ასე არის მგლებში და ასე იყო, როგორც ჩანს, ჩვენს წინაპრებშიც. შესაბამისად, სოციალური სტრუქტურის განვითარების თვალსაზრისით, ადრეული ადამიანი მგელთან უფრო ახლოს დგას.

მრავალი საუკუნის განმავლობაში ადრეული ადამიანი და მგელი იძულებულნი იყვნენ, ერთსა და იმავე მსხვერპლზე ენადირათ. მრავალმა სახეობამ ადამიანის დევნასა და შევიწროებას ვერ გაუძლო და გადაშენდა. მათ შორის იყვნენ მგელზე ბევრად დიდი და ძლიერი მტაცებლები (მაგალითად, ხმალკბილა ვეფხვი). მგელი კი გადარჩა. ალბათ იმიტომ, რომ ისწავლა, როგორ მორიდებოდა ადამიანს. შესაძლოა, ის ფაქტი, რომ მგელი უკვე მყარად ბატონობდა მოცემულ ეკოლოგიურ ნიშაში, ადამიანისთვის შემდგომი განვითარების სტიმულად იქცა.

დავალეებზე გადასვლა:

[23.1](#) [23.2](#) [23.3](#) [23.4](#) [23.5](#)

ამის ერთ-ერთ მაგალითად თუნდაც ძაღლის მოშინაურება შეიძლება მივიჩნიოთ. ადამიანმა მგელს „მიმართა“ დასახმარებლად და ზოგიერთი მისი თანამოძმე მოიშინაურა. სწორედ ძაღლი გახდა მას შემდეგ ჩვენი დამცველიც, მეგობარიცა და შეუცვლელი პარტნიორიც ნადირობისას.

მგლის მსოფლიო არეალი დღეს საგრძნობლად შემცირებულია. სადაც გადარჩა, მხოლოდ თავისი გონებრივი შესაძლებლობებისა და ჯერ კიდევ შემორჩენილი თავშესაფრის (ტყის) წყალობით. საქართველოში, როცა აქა-იქ მოხეტიალე თითო-ოროლა ველური ჩლიქოსანილა დავტოვეთ ჩვენს გაჩეხილ და განადგურებულ ტყეებში, მგელს, ფაქტობრივად, ვაიძულებთ, ჩვენივე ცხვარი და ძროხა მოგვტაცოს, რათა მერე მავნე და საძაგელ ცხოველად მოვნათლოთ. იქნებ მგლისა და ადამიანის საერთო ნიშნების გამონახვით უფრო ადვილად შევძლოთ სტერეოტიპებისგან გათავისუფლება. იქნებ პატივისცემის ღირსიც იყოს ჭკვიანი და მოხერხებული, ჩვენი ბუნების ჯერ კიდევ ბოლომდე შეუცნობელი მთავარი მტაცებელი.

დავალეებზე გადასვლა:

[23.1](#) [23.2](#) [23.3](#) [23.4](#) [23.5](#)

23.1. მოთხრობის მეორე აბზაცის ბოლოს ვხვდებით გამოთქმას – „მკვდარი სიცოცხლე“. ახსენით, რას გულისხმობს ვაჟა-ფშაველა ამ გამოთქმაში?

(მაქსიმალური ქულა 1)

23.2. „როგორ დავაღწიო თავი ამ მგლურს ბუნებას“, – ამბობს მგელი. ახსენით, როდის უჩნდება ადამიანს სურვილი, გარდაიქმნას, შეცვალოს საკუთარი ბუნება. თქვენი მსჯელობა გაამყარეთ არგუმენტებით, მოთხრობიდან შერჩეული პასაჟებით.

(მაქსიმალური ქულა 2)

[მოთხრობასთან დაბრუნება](#)

[სტატიასთან დაბრუნება](#)

23.3. ვაჟა მგლის სურვილებს უწოდებს მის „წადილთა და გრძნობა-მისწრაფებათა ხროვას“. განმარტეთ ეს მეტაფორა.

(მაქსიმალური ქულა 2)

23.4. იმსჯელეთ მგელთან დაკავშირებულ სტერეოტიპებზე, მოიყვანეთ მაგალითი ზღაპრიდან თუ იგავიდან; ამასთანავე, გაიხსენეთ მითი ან ლიტერატურული ნაწარმოები, რომელშიც მგელი დადებითი პერსონაჟია.

(მაქსიმალური ქულა 2)

23.5. იმსჯელეთ, რატომ უნდა გავთავისუფლდეთ მგლის შესახებ სტერეოტიპული წარმოდგენებისგან (გამოიყენეთ ნაწყვეტები მოცემული სტატიიდან), ახსენით, რა პრობლემებს უკავშირდება, ზოგადად, სტერეოტიპული აზროვნება.

(მაქსიმალური ქულა 2)

[მოთხრობასთან დაბრუნება](#)

[სტატიასთან დაბრუნება](#)

24. წაკითხეთ ოთარ ჭილაძის ლექსი და შეასრულეთ ქვემოთ მოცემული დავალებები:

***

აჰა, ზამთარიც! მთის თხემებზე უკვე თოვლია,
დღეს უფრო დაბლა, უფრო ზანტად ფრინავს თოლია.
დასალიერთან რაღაც მღილი მიცოცავს ფრთხილად,
ეს ის გემია, აქ რომ იდგა ცოტა ხნის წინათ.

24.1. განმარტეთ, რას ნიშნავს ლექსში სიტყვა „დასალიერი“?

(მაქსიმალური ქულა 1)

24.2. განმარტეთ მხატვრული სახე: „მღილი მიცოცავს ფრთხილად“.

(მაქსიმალური ქულა 2)

24.3. ახსენით, რა განწყობას გვიქმნის ავტორი ლექსით და რომელი მხატვრული სახეების (ხერხების) გამოყენებით აღწევს ამ ეფექტს.

(მაქსიმალური ქულა 2)

აკადემიური უნარები

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ამა თუ იმ შეკითხვის გაცნობის შემდეგ მასზე პასუხის გასაცემად შესაძლებელია დაგჭირდეთ ტექსტთან დაბრუნება, შესაბამისი მონაკვეთის ხელახლა წაკითხვა და კვლავ შეკითხვაზე გადასვლა. ამას გაგიადვილებთ როგორც ტექსტის, ასევე, თითოეული შეკითხვის ბოლოს მოცემულ სათანადო აღნიშვნებზე „დაწკაპუნება“.

I ფრენკ ბაუმის საბავშვო ზღაპარში „ოზის ჯადოქარი“ მოთხრობილია ამბავი პატარა გოგონა დოროთის შესახებ, რომელმაც სამ მეგობართან ერთად გადალახა ბევრი ბარიერი, გაუმკლავდა თავს დატეხილ ყველა განსაცდელს, რათა მიეღწია ჯადოქრის ქალაქამდე. მას იმედი ჰქონდა, რომ ჯადოქარი მისცემდა ყველაფერ იმას, რაზეც მეგობრები ოცნებობდნენ. ამის ნაცვლად ბრძენმა ჯადოქარმა დოროთი დაარწმუნა, რომ თავად მათ, ჯადოქრის დაუხმარებლად, შეეძლოთ თავიანთი სანუკვარი სურვილების ასრულება.

II როგორ შეიძლება ავხსნათ ის შეუპოვრობა და მიზანსწრაფულობა, რომელსაც ადამიანები იჩენენ სასურველი შედეგის მისაღწევად, არახელსაყრელი გარემო პირობების მიუხედავად? თანამედროვე მკვლევრები „იზიარებენ ჯადოქრის მოსაზრებას“, რომ ადამიანის ქცევის მოტივაცია მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული რეალობის სუბიექტურინტერპრეტაციაზე. ავსტრიელმა ფსიქოლოგმა ფრიც ჰაიდერმა გამოთქვა მოსაზრება, რომ

II ქცევის შედეგი, მაგალითად, მოსწავლის მიერ მიღებული ცუდი ნიშანი, შეიძლება ისეთ ძალებს მიეწეროს, როგორებიცაა ძალისხმევის არქონა, არასაკმარისი გონიერება, ანდა ისეთს, როგორიცაა, მაგალითად, არასამართლიანი გამოცდა ანდა ტენდენციური მასწავლებელი. ის, თუ რას მიაწერს ადამიანი საკუთარ წარუმატებლობას, გავლენას ახდენს მის მომავალ ქცევაზე. მოსწავლე უფრო ბეჯითად იშრომებს, თუ მიიჩნევს, რომ მიღებული ცუდი ნიშანი მის მიერ ნაკლები ძალისხმევის დახარჯვის შედეგია, მაგრამ მან შეიძლება თავი მიანებოს ყველაფერს, თუ ჩათვლის, რომ მიღებული ცუდი ნიშანი უსამართლობის ან შესაბამისი უნარის არქონის შედეგია.

III ამერიკელმა მკვლევარმა მარტინ სელიგმანმა ექსპერიმენტულად დაასაბუთა „დასწავლილი უმწეობის“ ფენომენის არსებობა. „დასწავლილი უმწეობა“ არის მდგომარეობა, როცა ადამიანი დარწმუნებულია, რომ

III სიტუაცია, რომელშიც ის აღმოჩნდა და რომელიც მას არ მოსწონს, სრულიად არ არის დამოკიდებული მის ძალისხმევაზე, ის ვერ აკონტროლებს მას; ადამიანი ურიგდება ბედს, პასიურია და არ ეძებს გამოსავალს. ამგვარი უმწეობა არ არის ადამიანის თანდაყოლილი მახასიათებელი – ეს მან დაისწავლა. ყოველივე ზემოაღნიშნული უშუალოდ უკავშირდება სწავლების თეორიასა და პრაქტიკას. მიუხედავად იმისა, თუ რა არის აკადემიური ჩამორჩენილობის მიზეზი, მასწავლებლის პოზიცია გადამწყვეტ როლს ასრულებს ჩამორჩენის გადალახვასა თუ განმტკიცებაში. ფაქტია, რომ ერთიმეორეზე მიყოლებული დაბალი ქულები მოსწავლის წარმატებას ვერ უზრუნველყოფს. პირიქით, ის საბოლოოდ გაუქრობს მას საკუთარი შესაძლებლობების რწმენას, გამოიწვევს იმედგაცრუებას. მოსწავლეები სრულიად დაკარგავენ სწავლის მოტივაციას, აღარ გამოიჩენენ ინიციატივას.

IV ერთ-ერთ ექსპერიმენტში სასკოლო ასაკის ბავშვებს შეუმუშავეს დასწავლილი უმწეობის განცდა. შემდეგ

ისინი ორ ჯგუფად დაყვეს. პირველ ჯგუფს IV აწვდიდნენ ძალზე ადვილად დასაძლევ მათემატიკურ ამოცანებს და ამოხსნის შემდეგ აქებდნენ მათ, რითაც „დასწავლილი უმწეობის განცდა“ განუმტკიცეს. მეორე ჯგუფს კი აწვდიდნენ როგორც ადვილ, ასევე რთულ ამოცანებს. ყოველი წარუმატებლობის შემდეგ მასწავლებელი ბავშვებს ეუბნებოდა, რომ ეს მათი არასაკმარისი ძალისხმევის შედეგი იყო. ექსპერიმენტის ბოლოს ორივე ჯგუფის ბავშვებს აძლევდნენ სხვადასხვა სირთულის დავალებებს. აღმოჩნდა, რომ პირველი ჯგუფის ბავშვები, მეორე ჯგუფის ბავშვებისგან განსხვავებით, რთული ამოცანების ამოხსნისას ადვილად ყრიდნენ ფარ-ხმალს. მეორე ჯგუფის ბავშვებმა ქცევის შედეგის ახსნის საწყისი „არასაკმარისი უნარების“ მოდელი „არასაკმარისი ძალისხმევის“ მოდელით შეცვალეს.

25. ძირითადი საკითხი, რომლის შესახებაც საუბარია პირველ აბზაცში („ოზის ჯადოქრის“ სიუჟეტში) არის:

(ა) საკუთარი შესაძლებლობების სხვაგვარად გააზრება

(ბ) საკუთარი შესაძლებლობების შესაფერისი მიზნის შერჩევა

(გ) მიზნის მისაღწევად საჭირო შესაფერისი ქცევის შერჩევა

(დ) დაბრკოლებებთან გამკლავების უნარის გაუმჯობესება

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

26. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია მეორე აზნაცის დასაწყისში დასმული შეკითხვის პასუხი?

- (ა) რაც უფრო შეუპოვარია ადამიანი და რაც უფრო მეტ ძალისხმევას დახარჯავს, მით უფრო წარმატებული იქნება ის.
- (ბ) ადამიანი მით უფრო დაჟინებულია მიზნის მიღწევისას, რაც უფრო მეტად მნიშვნელოვანია მისთვის მისაღწევი შედეგი.
- (გ) ადამიანი შეუპოვარი და მოტივირებულია მიზნის მიღწევისას, თუ მას მიაჩნია, რომ შედეგი მხოლოდ მის ძალისხმევაზე დამოკიდებული.
- (დ) ადამიანი ვერ მიაღწევს წარმატებას, თუ მისი წარმატება სიტუაციურ ძალებზეა დამოკიდებული.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

27. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან, რომელი არ არის განხილული ტექსტში, როგორც რეალობის სუბიექტური ინტერპრეტაციის შედეგი?

მოსწავლის აღქმა, რომ:

(ა) ტენდენციური მასწავლებელი ჰყავს.

(ბ) ნაკლები ძალისხმევა დახარჯა.

(გ) არასაკმარისად გონიერია.

(დ) ცუდი ნიშანი მიიღო.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

28. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ შეიძლება მივიჩნიოთ „დასწავლილი უმწეობის“ განცდის ილუსტრაციად?

- (ა) მოსწავლე უარს ამბობს იმ საგნის შესწავლაზე, რომელიც მის სამომავლო მიზნებს არ შეესაბამება.
- (ბ) მოსწავლე ვარაუდობს, რომ კონკრეტული ამოცანის შესრულება მის შესაძლებლობებს აღემატება.
- (გ) მოსწავლე ფიქრობს, რომ აზრი არ აქვს სწავლას, რადგან მასწავლებელი მაინც არ დაუწერს კარგ ნიშანს.
- (დ) მოსწავლე არ იჩენს გაკვეთილზე ინიციატივას, რადგან ფიქრობს, რომ მისი იდეა არ იქნება საინტერესო.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

29. ბოლო აბზაცში განხილულ ექსპერიმენტში მეორე ჯგუფის ბავშვები, პირველისგან განსხვავებით, რთული ამოცანების ამოხსნისას ადვილად არ იხევდნენ უკან იმიტომ, რომ:

- (ა) პირველი ჯგუფის ბავშვებისგან განსხვავებით, მათ მხოლოდ ადვილად დასაძლევ დავალებებს არ აძლევდნენ.
- (ბ) ისინი წინასწარ დაარწმუნეს – მათი წარუმატებლობა არასაკმარისი უნარების შედეგი კი არ არის, არამედ ნაკლები ძალისხმევის.
- (გ) პირველი ჯგუფის ბავშვებისგან განსხვავებით, მათ წინასწარ არ ჰქონდათ დასწავლილი უმწეობის განცდა.
- (დ) ისინი მარტივი დავალებების წარმატებით დაძლევისას კი არ შეაქეს, არამედ უფრო რთული დავალებები შეასრულებინეს.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)
[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

30. ზოგიერთი მკვლევრის აზრით, ადამიანის ქცევას ხშირად განსაზღვრავს მისი რწმენა იმის შესახებ, თუ:

I. რა იყო პასუხისმგებელი წარსულში განცდილ წარმატებასა და მარცხზე;

II. რისი გაკეთება შეუძლია;

III. რა უნდა იყოს მისი მიზანი.

ზემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია განხილული ტექსტში?

(ა) მხოლოდ II

(ბ) მხოლოდ III

(გ) I და II

(დ) I და III

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

31. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დასკვნა შეიძლება გამოვიტანოთ ტექსტის ბოლო აბზაცში განხილულ ექსპერიმენტში მიღებული შედეგებიდან?

- (ა) მოსწავლის მოტივაციის ნაკლებობას განაპირობებს მის მიერ დავალებათა წარმატებით შესრულებისთვის მიღებული დადებითი უკუკავშირი.
- (ბ) მოსწავლის შრომისმოყვარეობა და სიბეჯითე მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული მის გონებრივ შესაძლებლობებზე.
- (გ) „დასწავლილი უმწეობის“ განცდა განაპირობებს მოსწავლის მოტივაციის დაქვეითებას, თუმცა, მისი შეცვლა შესაძლებელია.
- (დ) „დასწავლილი უმწეობის“ განცდის მქონე მოსწავლის მიზანსწრაფულობა დამოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად ხშირად აქებს მას მასწავლებელი.

[დაბრუნება ტექსტის I გვერდზე](#)

[დაბრუნება ტექსტის II გვერდზე](#)

ანალიტიკური წერა

32. გალაკტიონის ერთი ლექსი ასე იწყება:

„არის მკითხველი მშვენიერ წიგნის
და არის მხოლოდ გადამკითხველი...“

რა განასხვავებს მკითხველს გადამკითხველისგან?

- იმსჯელებს, როგორ ყალიბდება ადამიანი კარგ მკითხველად – რა გარემოებები განაპირობებს ამას, როგორ უნდა შევუწყოთ ხელი ბავშვის კარგ მკითხველად ჩამოყალიბებას;
- განაზოგადებს ეს საკითხი; იმსჯელებს, რა განაპირობებს საქმისადმი ზერელე დამოკიდებულებას და რა შედეგები მოჰყვება მას.

მსჯელობის გასამყარებლად მოიყვანეთ არგუმენტები და მაგალითები. თქვენ მიერ დაწერილი თხზულება უნდა შეიცავდეს, სულ მცირე, 100 სიტყვას.

(მაქსიმალური ქულა 11)